

714.

Vládny návrh.

Branný zákon

zo dňa 1943.

Snem Slovenskej republiky sa usniesol na tomto zákone:

DIEL PRVÝ.

Všeobecné ustanovenia.

§ 1.

Služba v brannej moci je čestnou službou národu.

§ 2.

(¹) Branná moc je povolaná obrániť celistvosť štátu a slobodu národa, spolupôsobiť pri zaistení vnútorného poriadku a bezpečnosti, zvýšiť pracovnú pohotovosť i výkonnosť národa a pestovať ducha národnej pospolitosti. Brannú moc možno použiť i na pomocné služby pri pohromách ohrožujúcich život a majetok.

(²) Branná moc pozostáva:

a) z vojenských jednotiek, ustanovizní a organizácií,

b) z jednotiek, ustanovizní a organizácií Pracovného sboru národnej obrany (v ďalšom texte — „Pracovný sbor“).

(³) Složky brannej moci, uvedené v ods. 2, sú vojensky organizované a sú pod vojenským velením.

§ 3.

Branná povinnosť.

(¹) Branná povinnosť je všeobecná; plnia ju osobne:

a) všetci štátni občania Slovenskej republiky mužského pohlavia,

b) tie osoby mužského pohlavia, ktoré trvale bývajú na území Slovenskej republiky a nemôžu sa preukázať iným štátnym občianstvom.

(²) Branná povinnosť obsahuje povinnosť odvodnú a služobnú.

(³) Branná povinnosť sa začína počiatkom kalendárneho roku, v ktorom občan dovŕši 19. rok (u dobrovoľníkov dňom odvedenia) a končí sa rokom, v ktorom občan dovŕši 50. rok; možno však v nej na osobitnú žiadosť s povolením vojenskej správy pokračovať i po tomto roku.

(⁴) Osoby, ktoré dobrovoľne vstúpia do vojenskej služby podľa § 9 ods. 5, podliehajú brannej povinnosti do skončenia brannej pohotovosti štátu.

(⁵) Dôstojníci z povolania podliehajú brannej povinnosti bez vekového obmedzenia, aj keď sú preložení do výslužby.

(⁶) Cudzí štátni občania, ktorým prezident Republiky podľa § 9 ods. 6 povolil vstúpiť do vojenskej služby, podliehajú brannej povinnosti len po dobu, na ktorú sa zaviazali.

(⁷) Brannú povinnosť príslušníkov žandárstva upravujú osobitné predpisy.

(⁸) Minister národnej obrany môže z dôvodov osobitného zreteľa hodných, určených smernicami vlády, poskytnúť úľavy pri plnení brannej povinnosti.

DIEL DRUHÝ.

Doplňovanie brannej moci.

§ 4.

Branná moc sa doplňuje:

- a) odvodom,
- b) dobrovoľným vstupom.

§ 5.

Odvodná povinnosť.

(¹) Odvodná povinnosť sa začína 1. januárom roku, v ktorom občan dovŕši 19. rok a končí sa 31. decembrom roku, v ktorom dovŕši 21. rok.

(²) Občania mužského pohlavia, narodení v jednom roku, tvoria odvodné triedy, ktoré sa označujú podľa roku narodenia ako I, II. a III. odvodná trieda.

(¹) Na odvod sa povolávajú ročne všetky tri odvodné triedy, ak Ministerstvo národnej obrany neurčí inak.

(²) Odvodná povinnosť mimoriadne trvá do 31. decembra toho roka, v ktorom dovŕší 50 rok, ten:

a) kto z hocakých príčin nevyhovел svojej riadnej (ods. 1) odvodnej povinnosti;

b) kto nadobudol štátne občianstvo vo veku, keď už riadnej odvodnej povinnosti nepodliehal; výnimky môže povoliť minister národnej obrany.

(³) Odvodná povinnosť obsahuje záväzok prísť pred odvodnú komisiu, pofažne pred preskúšaciu komisiu a podrobiť sa odvodnému pokračovaniu, počítajúc do toho aj potrebné vyšetrenie v nemocnici.

(⁴) Ak odvodom povinná osoba na odvod nepríde, okresný (policajný) úrad dá ju predviesť; ak je podozrenie z úteku, dá ju pred predvedením zaistiť.

(⁵) Splnenie odvodnej povinnosti občanov Republiky, ktorí majú bydlisko alebo trvalejší pobyt v cudzine, upraví vláda nariadením.

§ 6.

Odvody.

(¹) Odvody sú hlavné a dodatočné.

(²) Hlavné odvody sú každý rok od 1. marca do 31. mája. Dodatočné odvody sa konajú podľa potreby.

(³) Odvody konajú odvodné komisie, ktoré rozhodujú u osôb povinných odvodom o schopnosti k službe vojenskej alebo k službe v Pracovnom sbore ako aj o schopnosti pre Slovenskú pracovnú službu (zák. č. 36/1942 Sl. z.).

(⁴) Protí rozhodnutiu odvodnej komisie niet opravného prostriedku.

(⁵) Složené komisie, spôsob jej rokovania a usnášania, hradenie výdavkov, spojených s jej činnosťou, upraví vláda nariadením.

§ 7.

Preskúšanie.

(¹) Pri rozdielnosti mienok vojenských členov odvodnej komisie o vojenskej

schopnosti, alebo o schopnosti konať službu v Pracovnom sbore, alebo o neschopnosti vôbec rozhodne preskúšacia komisia.

(²) Preskúšacia komisia môže preskúšať do troch rokov všetky osoby neodvedené pri odvode.

(³) Osoby, u ktorých sa rozsudkom zistilo, že neodvedenie bolo spôsobené súdne trestným činom, môže preskúšacia komisia preskúšať až do 31. decembra roku, v ktorom dovŕšili 50. rok.

(⁴) Proti rozhodnutiu preskúšacej komisie niet opravného prostriedku.

(⁵) Složené preskúšacej komisie, spôsob jej rokovania a usnášania, hradenie výdavkov, spojených s jej činnosťou, upraví vláda nariadením.

§ 8.

Cestovné trovy.

(¹) Výdavky spojené s cestou na odvod a späť si hradí odvodom povinný.

(²) Výdavky spojené s cestou na preskúšanie hradí si predvolaný, ak preskúšanie zavínil sám, inak vojenská správa; predvolaný môže žiadať, aby mu obec poskytla preddavok na cestovné výdavky. Obec je povinná poskytnúť preddavok.

§ 9.

Dobrovoľný vstup do vojenskej služby.

(¹) Dobrovoľný vstup do vojenskej služby môže sa povoliť osobe, ktorá je telesne a duševne schopná, a dovŕšila 17. rok. Dobrovoľný vstup do Pracovného sboru sa nepovoľuje.

(²) Žiadostiam absolventov stredných a im naroven postavených odborných škôl o dobrovoľný vstup má vojenská správa vyhovieť, ak sú u nich splnené podmienky uvedené v ods. 1.

(³) Maloletí potrebujú k dobrovoľnému vstupu do vojenskej služby povolenie zákonného zástupcu.

(⁴) O prijatí dobrovoľníka rozhoduje vojenská správa. Podrobnosti určí minister národnej obrany.

(⁵) Za brannej pohotovosti štátu môže byť osobám nepodliehajúcim odvodnej ani

služobnej povinnosti povolený dobrovoľný vstup do armády na čas brannej pohotovosti.

(¹) Cudzí štátny občan môže vstúpiť do vojenskej služby len s povolením prezidenta Republiky, ak sa zaviazal konať vojenskú službu na určitý čas.

§ 10.

(¹) Branci odvedení do vojenskej služby konajú vojenskú službu; branci odvedení do Pracovného sboru konajú službu v Pracovnom sbore, alebo vo vojenských jednotkách, ustanovizniach a organizáciách.

(²) Odvedený do skončenia prezenčnej služby sa označuje všeobecnej názvom „branec“.

§ 11.

Dopĺňanie stavu dôstojníkov a iných vojenských osôb.

Stav dôstojníkov a iných vojenských osôb z povolania dopĺňa sa podľa príslušných predpisov Ministerstva národnej obrany, vydaných v rámci platných právnych ustanovení.

DIEL TRETÍ.

Služobná povinnosť.

§ 12.

Zaradenie do brannej moci.

(¹) Zaradením do brannej moci stáva sa branec príslušníkom brannej moci.

(²) Branci v jednom roku odvedení zaradia sa do brannej moci dňom, ktorý Ministerstvo národnej obrany určí ako nástupný termín do prezenčnej služby v roku odvodu alebo v roku nasledujúcom po odvode, a to aj vtedy, keď pre odklad prezenčnej služby alebo z iných príčin nastúpi neskoršie prezenčnú službu. Po nástupnom termíne odvedení zaradia sa do brannej moci dňom odvodu.

(³) Dobrovoľníci sa zaradia do brannej moci dňom, ktorý určí Ministerstvo národnej obrany.

(⁴) Osoby, ktorým sa povolilo predčasne nastúpiť prezenčnú službu, alebo ktoré

boly predčasne do nej povolane (§ 14 ods. 4), zaradia sa do brannej moci dnom prezentacie.

§ 13.

Sluzobná povinnosť.

(¹) Dnom zaradenia do brannej moci začína sluzobná povinnosť.

(²) Do sluzobnej povinnosti patri:

a) konať prezenčnú vojenskú prípadne ďalšiu činnú službu a vojenskú službu v zálohe, alebo

b) konať prezenčnú službu prípadne ďalšiu činnú službu a službu v zálohe v Pracovnom sbore,

c) povinnosť vojenských osôb z povolania a vo výslužbe konať činnú službu.

§ 14.

Prezenčná služba.

(¹) Prezenčná služba je:

a) služba vojenská alebo

b) služba v Pracovnom sbore.

(²) Pod vojenskou službou sa rozumie vykonávanie služby vo vojenských jednotkách, ustanovizniach a organizáciách.

(³) Pod službou v Pracovnom sbore sa rozumie vykonávanie služby v jeho jednotkách, ustanovizniach a organizáciách alebo vo vojenských jednotkách, ustanovizniach.

(⁴) Nástupné termíny prezenčnej služby určuje minister národnej obrany vyhláškou v Slovenskom zákonníku. Jednotlivých brancov možno však povolať do prezenčnej služby aj mimo termínov takto určených.

(⁵) Branci, ktorým sa povolil odklad prezenčnej služby, nastúpia prezenčnú službu v roku, do ktorého dostali odklad, a to zpravidla v deň, ktorý je v tomto roku nástupným termínom prezenčnej služby. Výnimky určí Ministerstvo národnej obrany.

(⁶) Po nástupnom termíne dodatočne odvedení nastúpia prezenčnú službu v deň, ktorý určí Ministerstvo národnej obrany.

(⁷) Branci, ktorým sa povolil odklad prezenčnej služby, alebo ktorí pre inú odvodnenú príčinu nenastúpili službu v deň zaradenia do brannej moci, sú od toho dňa na trvalej dovolenke.

(⁸) Služobné povinnosti a práva brancov v prezenčnej službe upravujú osobitné predpisy.

§ 15.

Odklad prezenčnej služby.

(¹) Brancom možno povoliť odklad prezenčnej služby najneskoršie do nástupného termínu prezenčnej služby v roku, v ktorom dovŕšia 28. rok, ak osvedčia takú skutočnosť, pre ktorú by utrpeli nástupom prezenčnej služby ujmu v príprave na životné povolanie. Odklad možno povoliť aj z iného osobitného zreteľa hodného dôvodu.

(²) Žiadosti o odklad prezenčnej služby treba podať pred odvodom na okresnom (mestskom notárskom) úrade, v obvode ktorého odvodom povinný príde na odvod, alebo najneskoršie odvodnej komisii, keď sa odvodom povinnému oznámi, že je odvedený. Neskoršie možno podať žiadosť len vtedy, ak dôvod pre povolenie odkladu nastal po odvode. Takéto žiadosti treba podať na okresnom (mestskom notárskom) úrade bydliska do 15 dní po tom, čo nastal dôvod pre povolenie odkladu.

(³) O žiadostiach podaných pred odvodom alebo pri odvode rozhoduje odvodná komisia; o žiadostiach podaných po odvode až do nastúpenia prezenčnej služby, alebo o žiadostiach, ktoré odvodná komisia nevybavila, rozhoduje príslušné doplňovacie okresné veliteľstvo po dohode s okresným (mestským notárskym) úradom bydliska branca. Proti týmto rozhodnutiam možno podať sťažnosť. O sťažnostiach ako aj v prípadoch, v ktorých nedošlo k dohode medzi doplňovacím okresným veliteľstvom a okresným (mestským

notárskym) úradom, rozhoduje s konečnou platnosťou príslušný vojenský doplnovací úrad II. stolice po vyžiadaní mienky úradu verejnej správy vnútornej II. stolice.

(⁴) O žiadostiach, podaných po nástupnom termíne, rozhoduje Ministerstvo národnej obrany.

(⁵) Žiadosti o predĺženie odkladu prezenčnej služby treba podať najneskoršie do 15. júla roka, v ktorom uplynie lehota odkladu, na okresnom (mestskom notárskom) úrade bydliska. Rozhodujú o nich príslušné doplnovacie okresné veliteľstvo po dohode s okresným (mestským notárskym) úradom. Inak platia ustanovenia ods. 3.

(⁶) Výnimku z vekovej hranice, určenej v ods. 1, a to najviac do nástupného termínu prezenčnej služby, v ktorom odvodený dovŕši 30. rok, môže povoliť v prípadoch osobitného zreteľa hodných Ministerstvo národnej obrany.

(⁷) Odklad prezenčnej služby, prípadne predĺženie, zo služobných dôvodov štátnym a iným verejným zamestnancom môže na žiadosť príslušného ústredného úradu povoliť Ministerstvo národnej obrany.

(⁸) Ak žiadosť o odklad prezenčnej služby (predĺženie) podá za brannej pohotovosti štátu registrovaný podnik podľa § 26 zákona č. 131/1936 Sb. z. a n. za svojho zamestnanca, rozhoduje o nej výhradne Ministerstvo národnej obrany.

(⁹) Spôsob podávania žiadosti o odklad prezenčnej služby alebo o jeho predĺženie osobami, ktoré majú bydlisko alebo sa trvalejšie zdržujú v cudzine, upraví vláda nariadením.

§ 16.

Trvanie prezenčnej služby.

(¹) Prezenčná služba sa počíta od jej skutočného nastúpenia.

(²) Prezenčná služba trvá 24 mesiacov. Na prechodnú dobu môže ju vláda skrátiť jednotlivcom, i celému ročníku.

(³) Prezenčná služba vysvätených (ordinovaných) duchovných osôb kresťanských cirkví štátom uznaných alebo reci-

povaných ako aj školských bratov trvá šesť týždňov.

(¹) Branci, ktorí pre odpykávanie disciplinárneho trestu v čase dokončenia zákonnej prezenčnej služby konať službu nemôžu, prepustia sa z prezenčnej služby len po odpykaní trestu a doslúžení prípadne zameškanej prezenčnej služby (§ 17).

(²) Preložením na trvalú dovolenku sa prezenčná služba zpravidla prerušuje; pokračuje sa v nej dňom nového nastúpenia.

(³) Započítanie trvalej dovolenky do prezenčnej služby môže vo výnimočných prípadoch povoliť Ministerstvo národnej obrany.

(⁴) Dĺžku prezenčnej služby osôb odvedených po 31. decembri roku, v ktorom dovŕšili 21. rok alebo osôb, ktoré nadobudli štátne občianstvo po 31. decembri 21. roku ich veku, určí Ministerstvo národnej obrany.

§ 17.

Dosluhovanie zameškanej prezenčnej služby.

(¹) Branci, ktorí v prezenčnej službe nekonali službu:

- a) pre súdny alebo disciplinárny trest,
 - b) pre zbehnutie, samovoľné vzdialenie sa, pre dovolenku, udelenú okrem riadnej dovolenky, alebo pre neospravedlnené prekročenie dovolenky,
- povinní sú takto zameškaný čas doslúžiť.

(²) Výnimky zpod dosluhovania dovoleníek [ods. 1 písm. b)] môže povoliť Ministerstvo národnej obrany.

(³) Dobu prezenčnej služby zameškanú oneskoreným nastúpením prezenčnej služby treba doslúžiť. Výnimky môže povoliť Ministerstvo národnej obrany.

(⁴) V akom rozsahu treba doslúžiť prezenčnú službu, zameškanú chorobou, určí Ministerstvo národnej obrany.

§ 18.

Ďalšia povinná činná služba.

(¹) Branci, ktorí boli vycvičení pre vojenskú službu z povolania na štátne trovy

alebo na ten cieľ dostali štipendiá, sú povinní okrem prezečnej služby konať i ďalšiu činnú službu, ku ktorej sa zaviazali podľa osobitných predpisov, vydaných Ministerstvom národnej obrany.

(²) Ďalšiu činnú službu sú povinné podľa prevzatého záväzku konať osoby, ktoré sa zdokonaľujú v osobitných služobných odvetviach brannej moci, alebo ktoré boli v nich na vlastnú žiadosť vycvičené, alebo ak dostali náhradu štúdiálnych trov.

§ 19.

Ďalšia dobrovoľná činná služba.

Kto vykoná prezenčnú službu, prípadne ďalšiu povinnú činnú službu, možno mu povoliť konať ďalšiu dobrovoľnú činnú službu. Rozsah tejto služby upraví Ministerstvo národnej obrany.

§ 20.

Preradenie osôb.

Osoby možno z vojenskej služby [§ 14 ods. 1 písm. a)] preradiť do Pracovného sboru [§ 14 ods. 1 písm. b)] a naopak. Podrobnosti určí Ministerstvo národnej obrany.

§ 21.

Preloženie do zálohy.

(¹) Branci, ktorí vykonali prezenčnú a prípadne ďalšiu činnú službu (§§ 18 a 19), preložia sa do zálohy. Od tohto času im prislúcha označenie „záložník“.

(²) Záloha sa delí na I. zálohu, do ktorej patria záložníci až do 31. decembra roku, v ktorom dovŕšia 40. rok veku, a na II. zálohu, do ktorej patria starší záložníci až do uplynutia ich brannej povinnosti (§ 3 ods. 3).

§ 22.

Cvičenie v zálohe.

Ministerstvo národnej obrany môže podľa potreby povolať záložníkov na cvičenia.

§ 23.

Činná služba za brannej pohotovosti štátu.

(¹) Stav brannej pohotovosti štátu, čiastočnú alebo všeobecnú mobilizáciu brannej moci, nariaďuje prezident Republiky.

(³) Osoby povolané za brannej pohotovosti štátu do činnnej služby povinné sú v činnnej službe zotrvať až do demobilizácie alebo do svojho prepustenia.

(⁴) Demobilizáciu nariadi po vypočutí vlády prezident Republiky.

(⁴) Nastúpiť činnú službu za brannej pohotovosti štátu neprekáža tá okolnosť, že povolaná osoba je odsúdená k trestu na slobode. Výnimky z toho určí Ministerstvo pravosúdia a u osôb, odsúdených vojenským súdom — Ministerstvo národnej obrany.

(⁵) Štátni občania zdržujúci sa v cudzine sú povinní dostaviť sa bez osobitného vyzvania do činnnej služby, ak je verejne známe, že je vyhlásená všeobecná mobilizácia.

§ 24.

Oslobodenie záložníkov od činnnej služby za brannej pohotovosti štátu a od výnimočnej činnnej služby.

(¹) Ministerstvo národnej obrany a ním určené iné vojenské ustanovizne na návrh príslušných úradov môžu záložníkov alebo osoby odvedené za brannej pohotovosti štátu podľa § 26 ods. 1 písm. b), ktoré sú na miestach svojho občianskeho účinkovania pre brannú pohotovosť štátu nevyhnutne potrebné, oslobodiť od činnnej služby na určitý čas pre prípad brannej pohotovosti alebo za brannej pohotovosti štátu.

(²) Oslobodenie platí aj pri mimoriadnych opatreniach v mieri (§ 27).

(³) Podrobnosti určujú osobitné predpisy.

§ 25.

Služobná povinnosť dôstojníkov a iných vojenských osôb z povolania po zániku služobného pomeru.

(¹) Dôstojníci a iné vojenské osoby z povolania, ktoré sa osvedčia pred 31. decembrom roku, v ktorom dovŕšia 50. rok veku, že nehodlajú zostať ďalej v činnnej službe, preložia sa do zálohy, ak vyhovely prevzatej povinnosti k činnnej službe.

(²) Preloženie do zálohy alebo prepustenie z brannej moci osôb uvedených v ods. 1 za brannej pohotovosti štátu je vyhlásené.

DIEL ŠTVRTÝ.

Mimoriadne opatrenia.**§ 26.****Mimoriadne opatrenia za brannej pohotovosti štátu.**

(¹) Na zvýšenie stavu brannej moci za brannej pohotovosti štátu môže prezident Republiky nariadiť:

a) predčasné odvody osôb (§ 3 ods. 1) 17- a 18-ročných;

b) opätovné odvody osôb neodvedených alebo z brannej moci pre neschopnosť prepustených, a to až do 50. roku veku;

c) pribrať do služby v brannej moci príslušníkov žandárstva, sboru uniformovanej stráže bezpečnosti, finančnej stráže a iných podľa vojenských zásad organizovaných sborov.

(²) Osoby uvedené v ods. 1 písm. a) zaradia sa do brannej moci dňom odvodu. Týmto dňom sa na nich rozširuje služobná povinnosť. O nástupnom termíne rozhodne Ministerstvo národnej obrany.

(³) Osoby uvedené v ods. 1 písm. b) zaradia sa do brannej moci dňom odvodu a tým istým dňom sa preložia do zálohy. Ako záložníci sú povinní činnou službou za brannej pohotovosti štátu až do svojho prepustenia. Ďalej podliehajú brannej povinnosti podľa § 3.

(⁴) Osoby uvedené v ods. 1 písm. c) podliehajú počas pribratia vojenskej súdnej a disciplinárnej právomoci.

§ 27.**Mimoriadne opatrenia v mieri.**

(¹) Za mimoriadnych pomerov v mieri môže prezident Republiky nariadiť povolať na čas nevyhnutnej potreby potrebný počet príslušníkov určitých ročníkov I. zálohy do výnimočnej činnnej služby.

(²) Za mimoriadnych pomerov v mieri môže prezident Republiky nariadiť povolať na čas nevyhnutnej potreby potrebný počet príslušníkov určitých ročníkov Pracovného sboru v zálohe do výnimočnej činnnej služby.

(³) Prezident Republiky môže v mieri nariadiť pribrať dočasne príslušníkov žan-

dárstva, sboru uniformovanej stráže bezpečnosti, finančnej stráže a iných podľa vojenských zásad organizovaných sborov do služby v brannej moci, ktorí za tejto služby podliehajú vojenskej súdnej a disciplinárnej právomoci.

DIEL PIATY.

Prepustenie z brannej moci.

§ 28.

(¹) Z brannej moci treba prepustiť:

a) osoby, ktoré splnili brannú povinnosť;

b) tých, ktorí sa stali trvale neschopnými pre výkon služby v brannej moci;

c) ktorí boli nezákonne odvedení;

d) osoby uvedené v § 3 ods. 1 písm. b), ak sa po zaradení do brannej moci preukážu cudzím štátnym občianstvom.

(²) Minister národnej obrany môže v prípade ods. 1 písm. b) povoliť výnimky dôstojníkom z povolania a invalidom, ktorí sa zaslúžili o armádu alebo štát.

(³) O prepustení osôb z brannej moci pre neschopnosť alebo preto, že ich odvod bol nezákonný a v prípadoch ods. 1 písm. d) rozhodujú príslušné vojenské úrady. Až do rozhodnutia sú tieto osoby príslušníkmi brannej moci.

(⁴) Ak sa okolnosti uvedené v ods. 1 písm. b), c) alebo d) vyskytnú u brancov nezarađených, možno ich prepustiť z brannej povinnosti ešte pred zaradením.

§ 29.

(¹) Osoby prepustené zo štátneho sväzku prepustia sa z brannej moci dňom doručenia prepustnej listiny (§ 10 ods. 6 zák. č. 255/1939 Sl. z.).

(²) Ak sa prepustený do jedného roku po doručení prepustnej listiny nevystahuje, prepustenie sa stane neplatným.

DIEL ŠIESTY.

Povinnosti hlásiť sa.

§ 30.

(¹) Povinnosť hlásiť sa obsahuje :

a) prihlasovanie osôb na odvodný súpis;

b) hlásenie zmeny pobytu nezaradených odvedených;

c) hlásenie odvedených pred odchodom do prezenčnej služby;

d) hlásenie osôb na trvalej dovolenke;

e) hlásenie záložníkov a vojenských osôb preložených do výslužby.

(¹) Podrobnosti o povinnosti hlásiť sa upravuje vládne nariadenie.

DIEL SIEDMY.

Výchova príslušníkov brannej moci.

§ 31.

(¹) Príslušníci brannej moci majú sa vychovávať v duchu kresťanskom a vlastneckom, pričom má spolupôsobiť vojenská duchovná správa.

(²) Nábožensko-mravnú výchovu príslušníkov brannej moci vykonávajú dôstojníci duchovnej správy.

DIEL ÔSMY.

Všeobecné práva a povinnosti.

§ 32.

Vojenská súdna a disciplinárna právomoc nad osobami v čínnej službe.

(¹) Osoby v čínnej službe podliehajú vojenskej súdnej a disciplinárnej právomoci, ak osobitné zákony neurčujú inak. Rozsah tejto právomoci určuje vojenský trestný poriadok a prípadné predpisy.

(²) Osoby v čínnej službe v občianskych veciach podliehajú občianskym súdom a úradom.

§ 33.

Vojenská súdna a disciplinárna právomoc nad brancami, ktorí nespĺnili odvodnú povinnosť, nad brancami, ktorí nenastúpili prezenčnú službu a nad osobami mimo čínnej služby.

(¹) Osoby, ktoré ešte nespĺnili svoju odvodnú povinnosť, branci, ktorí ešte nenastúpili prezenčnú službu a osoby mimo čínnej služby podliehajú v občianskych trestných a policajných veciach občianskym súdom a úradom, ak tento zákon neurčuje inak.

(²) Vojenský trestný poriadok určuje, pre ktoré trestné činy osoby mimo čínnej služby podliehajú vojenskej súdnej právomoci.

(¹) Vojenskej disciplinárnej právomoci podliehajú:

a) nezaradení branci, ak nezachovali ustanovenia o hlásení sa pred odchodom do prezenčnej služby [§ 30 ods. 1 písm c)] a

b) osoby mimo čínnej služby, ktoré nezachovali ustanovenia o uschovaní alebo udržaní v tajnosti predpisy a pomôcky, im sverené ako dôverné, alebo vojenské preukazy, alebo ktoré inak porušili záujem obrany štátu, ak v týchto prípadoch nejde o činy prísnejšie trestné.

§ 34.

Manželstvá osôb podliehajúcich brannej povinnosti.

(¹) Osoby, ktoré nesplnili riadnu odvodnú povinnosť, môžu uzavrieť manželstvo len s povolením úradu verejnej správy vnútornej II. stolice, ktorý ho môže udeliť len vo výnimočných prípadoch.

(²) Branci, ktorí ešte nenastúpili prezenčnú službu, branci na trvalej dovolenke, branci v prezenčnej službe, osoby v ďalšej čínnej službe, vojenské osoby z povolania ako aj vojenské osoby vo výslužbe prechodne konajúce činnú službu, potrebujú na uzavretie manželstva povolenie príslušných vojenských úradov (veliteľstiev).

(³) Z povolenia uzavrieť manželstvo nemožno uplatňovať úľavy v plnení brannej povinnosti.

(⁴) Podrobnosti určia osobitné predpisy.

§ 35.

Branné shromaždenia vojenských osôb v zálohe.

Osobitný zákon určuje, ktorí záložníci sú povinní zúčastniť sa na branných shromaždeniach.

§ 36.

Cestovanie do cudziny.

(¹) Osobitné predpisy určujú, v akej miere prekáža branná povinnosť v cestovaní do cudziny.

(²) Za brannej pohotovosti štátu môže Ministerstvo národnej obrany všetkým osobám od 17. do 60. roku obmedziť cestovanie do cudziny.

DIEL DEVIATY.

Osobitné ustanovenia.

§ 37.

Vstup slovenských štátnych občanov do cudzích branných služieb.

Vstup do brannej moci cudzieho štátu slovenským štátnym občanom povoľuje Ministerstvo národnej obrany.

§ 38.

Branná povinnosť Cigánov a Židov.

(¹) Cigánov nemožno zaradiť do vojenských jednotiek, ustanovizní a organizácii [§ 2 ods. 2 písm. a)], môžu konať iba službu v Pracovnom sbore, a to v osobitných skupinách.

(²) Židia nepodliehajú brannej povinnosti (§ 3). Namiešto nej vykonávajú pracovnú povinnosť podľa ustanovenia § 22 nariadenia č. 198/1941 Sl. z.

DIEL DESIATY.

Trestné ustanovenia.

§ 39.

Opominutie predpísaného hlásenia.

Kto zamešká povinnosť hlásenia podľa § 30 ods. 1 písm. a), b), d) alebo e) a zameškanie dostatočne neospravedlní, potrestá sa pre priestupok peňažným trestom do Ks 1000.—.

§ 40.

Vstup do cudzích branných služieb bez povolenia.

Kto vstúpi bez povolenia uvedeného v § 37 do cudzích branných služieb, potres-

ce sa pre priestupok peňažným trestom do Ks 1000.—.

§ 41.

Manželstvá bez povolenia.

(¹) Kto uzavrie manželstvo bez povolenia potrebného podľa § 34, potresce sa pre priestupok peňažným trestom do Ks 5.000.—.

(²) Duchovný alebo matrikár, ktorý vedome spolupôsobí pri uzavretí manželstva (ods. 1), potresce sa pre priestupok peňažným trestom do Ks 5.000.—, v prípade nedbalosti — do Ks 2.000.—.

(³) Ak páchatel podlieha vojenskej trestnej právomoci, potresce sa podľa vojenských trestných zákonov a predpisov.

§ 42.

Zameškanie odvodu alebo preskúšania.

Odvodom povinný, ktorý v lehote určenej nepríde na odvod alebo na preskúšanie a svoje zameškanie dostatočne neospravedlní, ako aj ten, kto ho na to naviedie, potresce sa pre priestupok peňažným trestom do Ks 5.000.—.

§ 43.

Prekazenie odvodu alebo preskúšania.

(¹) Kto nepríde na odvod alebo na preskúšanie s úmyslom vyhnúť sa odvodnej povinnosti, alebo kto niekoho na to naviedie, potresce sa pre priestupok zatvorením od ôsmich do šesťdesiatich dní; ten však, kto dodatočne dobrovoľne vyhovie svojej odvodnej povinnosti, potresce sa iba zatvorením od troch do tridsiatich dní. Okrem trestu na slobode možno uložiť i peňažný trest do Ks 3.000.—.

(²) Kto pri spáchaní priestupku uvedeného v ods. 1 pomáha, potresce sa pre priestupok peňažným trestom do Ks 3.000.—.

§ 44.

Útek pred odvodom a pred prezenčnou službou.

(¹) Kto opusti územie Republiky s úmyslom vyhnúť sa odvodnej povinnosti, ale-

bo zotrúvá za hranicami štátu s týmto úmyslom v čase, keď má vyhovieť svojej odvodnej povinnosti, potresce sa pre prečin väzením od jedného mesiaca do jedného roku. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj peňažný trest do Ks 10.000.—.

(²) Rovnako sa potresce, kto opustí územie Republiky, aby sa vyhol prezenčnej službe.

§ 45.

Vyhýbanie sa brannej povinnosti.

(¹) Kto sa dopustí pletích, aby sa sám alebo aby sa iný vyhol odvodnej povinnosti, prezenčnej službe alebo činnej službe hocakého druhu, potresce sa pre prečin väzením od jedného mesiaca do jedného roku. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj peňažný trest do Ks 20.000.—.

(²) Kto sa činu uvedeného v ods. 1 dopustí za brannej pohotovosti štátu, potresce sa pre zločin žalárom od jedného do desiatich rokov.

§ 46.

Úmyselné poškodenie vlastného alebo cudzieho zdravia.

(¹) Pre prečin potresce sa väzením od dvoch mesiacov do troch rokov:

a) kto si ublíži na tele, poškodí si zdravie, dá si niekým iným ublížiť alebo poškodiť, aby sa stal čiastočne alebo celkom neschopným plniť brannú povinnosť;

b) kto niekomu inému ublíži na tele, poškodí jeho zdravie s úmyslom, aby spôsobil jeho celkovú alebo čiastočnú neschopnosť plniť brannú povinnosť. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj peňažný trest do Ks 30.000.—.

(²) Ak čin uvedený v ods. 1. bol spáchaný za brannej pohotovosti štátu, potresce sa pre zločin žalárom od jedného do desiatich rokov.

§ 47.

Neposlúchnutie povolávacieho rozkazu nastúpiť prezenčnú službu.

(¹) Kto neposlúchne povolávací rozkaz nastúpiť prezenčnú službu v mieri do 3

dní, za brannej pohotovosti štátu do 48 hodín po určenej lehote, potresce sa pre prečin väzením v mieri od jedného mesiaca do jedného roku, za brannej pohotovosti štátu od dvoch mesiacov do troch rokov. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj trest peňažný, a to v mieri do Ks 10.000.—, za brannej pohotovosti štátu do Ks 30.000.—.

(²) Kratšie zameškanie, než je v ods. 1. uvedené, tresce sa disciplinárne.

§ 48.

Neposlúchnutie povolávacieho rozkazu nastúpiť cvičenie v zálohe.

(¹) Kto neposlúchne do 24 hodín po určenej lehote povolávací rozkaz nastúpiť cvičenie v zálohe (§ 22), potresce sa pre prečin väzením od ôsmich do deväťdesiatich dní. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj peňažný trest do Ks 5000.—.

(²) Kratšie zameškanie, než je uvedené v ods. 1, tresce sa disciplinárne.

§ 49.

Neposlúchnutie povolávacieho rozkazu nastúpiť výnimočnú činnú službu (§ 27).

(¹) Kto neposlúchne povolávací rozkaz (povolávacím lístkom alebo vyhláškou) nastúpiť výnimočnú činnú službu do 3 dní po určenej lehote, potresce sa pre prečin väzením od dvoch mesiacov do dvoch rokov. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj peňažný trest do Ks 30.000.—.

(²) Kratšie zameškanie, než je uvedené v ods. 1, tresce sa disciplinárne.

§ 50.

Neposlúchnutie povolávacieho rozkazu nastúpiť činnú službu za brannej pohotovosti štátu.

(¹) Kto neposlúchne povolávací rozkaz (povolávacím lístkom alebo vyhláškou) za brannej pohotovosti štátu do 48 hodín po určenej lehote, potresce sa pre prečin väzením od šesťdesiatich dní do troch rokov. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj peňažný trest do Ks 30.000.—.

(²) Kratšie zameškanie, než je uvedené v ods. 1, tresce sa disciplinárne.

§ 51.

Nenastúpenie činnnej služby bez osobitného povolania.

Príslušníci brannej moci, ktorí v čase vyhlásenia všeobecnej mobilizácie bývajú mimo územia Republiky a bez osobitného povolania nenastúpia hneď činnú službu, len čo je verejne známe nariadenie všeobecnej mobilizácie, potresce sa pre prečin väzením od šesťdesiatich dní do troch mesiacov. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj trest peňažný do Ks 30.000.—.

§ 52.

Neposlúchnutie plniť úkony podľa § 26 ods. 1 písm. c).

Ak príslušník sboru organizovaného podľa vojenských zásad neposlúchne výzvu nastúpiť do 48 hodín po určenej lehote pri pribraní do služieb v brannej moci, potresce sa pre priestupok zatvorením od ôsmich do deväťdesiatich dní. Okrem trestu na slobode možno uložiť aj trest peňažný do Ks 5000.—.

§ 53.

Trestnosť priestupkov, spáchaných mimo územia Republiky.

Priestupky uvedené v tomto zákone sú trestné i vtedy, ak boli spáchané mimo územia Republiky.

§ 54.

Premlčanie trestných činov.

(¹) Čas premlčania je pri priestupkoch šesť mesiacov, pri prečinoch — tri roky a pri zločinoch — desať rokov.

(²) Premlčanie trestných činov sa začína:

a) v prípadoch uvedených v §§ 43, 44 a 46 — koncom roku, v ktorom odvoďom povinný dovŕši 50. rok svojho veku, alebo dňom, keď príde pred odvodnú (preskúšacou) komisiu, pri odvedených — dňom ich návratu, u ostatných vinníkov — dňom smrti osoby, ktorá podlieha brannej povinnosti;

b) v ostatných prípadoch — dňom spáchania činu.

§ 55.

Peňažné tresty.

Peňažné tresty v prípade nevymožiteľnosti premenia sa v trest na slobode toho istého druhu ako trest hlavný a nesmú prevyšovať spolu s ním hornú hranicu jeho zákonnej sadzby.

§ 56.

Použitie trestných ustanovení na osoby podrobené vojenskej súdnej právomoci; príslušnosť pri trestnom pokračovaní.

(¹) Tresty na slobode a tresty peňažné, uvedené v tomto zákone, vzťahujú sa i na osoby, podrobené vojenskej súdnej právomoci, ak spáchajú niektorý z trestných činov, uvedených v §§ 42 až 46, alebo pri ňom spolupôsobia.

(²) Osoby, ktoré spáchajú niektoré z prečinov, uvedených v §§ 47 až 52 podliehajú vojenskej súdnej právomoci. Kto na takéto prečiny navedie, čo aj bez výsledku, dopustí sa prečinu a potresce sa podľa svojej súdnej príslušnosti občianskym alebo vojenským súdom, a to trestom, ktorý tento zákon určuje pre páchatela.

§ 57.

Trestné pokračovanie, ak neprislúcha vojenským úradom a súdom, patrí pre trestné činy podľa §§ 39 až 42 do pôsobnosti príslušných okresných (štátnych policajných) úradov, pre trestné činy podľa §§ 43 až 46 do pôsobnosti občianskych trestných súdov.

§ 58.

Záverečné trestné ustanovenia.

Ustanovenia §§ 40, 46 až 50 majú sa použiť len vtedy, ak trestné činy v nich opísané nezakladajú skutkovú podstatu trestného činu, ktorý podlieha prísnejšiemu trestu.

§ 59.

Pokus prečinu podľa §§ 44 až 46 je trestný.

DIEL JEDENASTY.

Prechodné ustanovenia.

§ 60.

(¹) Branné predpisy, nakoľko neodporujú tomuto zákonu, ostávajú v platnosti do vydania nových predpisov.

(²) Do vydania osobitných predpisov, na ktoré sa tento zákon odvoláva, splnomocňuje sa Ministerstvo národnej obrany, prípadne v dohode so zúčastnenými ministerstvami urobiť potrebné opatrenia v medziach tohto zákona.

DIEL DVANASTY.

Záverečné ustanovenia.

§ 61.

**Spolupôsobenie občianskych úradov
s vojenskými úradmi.**

(¹) Matričné, obecné (obvodné) notárske úrady, orgány obcí a miest ako aj úrady verejnej správy vnútornej sú povinné pri vykonávaní tohto zákona spolupôsobiť s vojenskými úradmi a orgánmi.

(²) Trovy s týmto spolupôsobením spojené hradia úrady z vlastných prostriedkov.

§ 62.

**Oslobodenie od kolkov, poplatkov a
poštovného.**

(¹) Podania (ich prílohy), vyplývajúce z tohto zákona, sú oslobodené od všetkých poplatkov a kolkovného.

(²) Ustanovenie ods. 1 sa nevzťahuje na podania, ktorými sa žiadateľ domáha výhod pre seba alebo pre svojho príslušníka alebo ktoré s plnením brannej povinnosti priamo nesúvisia.

(³) Úradné podania obecných orgánov a matričných úradov vo veciach vyplývajúcich z branného zákona sú oslobodené od poštového.

§ 63.

Zákon č. 20/1940 Sl. z., ako aj právne predpisy, ktoré odporujú tomuto zákonu, sa zrušujú.

§ 64.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. júna 1943; vykoná ho minister národnej obrany so zúčastnenými ministrami.

Dôvodová správa.

Stav brannej pohotovosti štátu ukázal, že viaceré ustanovenia branného zákona nevyhovujú. Javí sa preto potreba ich zmeniť. Pri štúdiu týchto otázok sa došlo na to, že aj v iných jeho ustanoveniach sú nepresnosti. Platný Branný zákon má mnoho paralelných ustanovení so zákonom o obrane štátu. Z uvedených dôvodov vláda mezvolila cestu novelizácie platného Branného zákona, ale navrhuje vydať Branný zákon v úplne novom znení.

Návrh branného zákona je rámcový, pretože úplné vyporiadanie sa s problémami brannosti národa je možné iba normami vydávanými v duchu branného zákona a podľa splnomocnení obsažených v brannom zákone.

Návrh branného zákona spočíva na základe zásady všeobecnej brannej a pracovnej povinnosti, ktorej podlieha každý zdravý občan Slovenskej republiky, čím sa má vypestovať vedomie národnej spolupatričnosti, cit zodpovednosti, a obetavosti, a dosiahnuť prevedenia všeužitočných verejných prác v prospech národa.

Branný zákon má za cieľ pohotovosťou brannej moci uhájiť jestvovanie a rozvoj národa a pohotovosťou jej osobitne organizovanej složky dopomôcť k tomu to uhájaniu. Prvú úlohu má plniť poľná armáda, totiž časť brannej moci, ktorá je pripravovaná pre boj, druhú úlohu má splniť Pracovný sbor národnej obrany určený na práce v zázemí, prípadne v poli.

Branná moc sa preto skladá:

a) z vojenských jednotiek, ustanovizní a organizácií a

b) z Pracovného sboru národnej obrany, jeho ustanovizní a organizácií.

Toto rozdelenie služobných povinností občanov bolo prevedené podľa ich telesných a duševných schopností.

Podľa toho k brannej povinnosti patrí:

Povinnosť konať prezenčnú vojenskú službu a vojenskú službu v zálohe.

Povinnosť konať prezenčnú službu a službu v zálohe v Pracovnom sboe.

Týmto rozdelením nemá byť určená podriadenosť alebo nadriadenosť týchto složiek brannej moci; má to byť len rozdielnym označením funkcie týchto složiek brannej moci. Obe složky brannej moci sú si narovň postavené.

Výcvikové obdobie je určené na 24 mesiacov, lebo toho vyžaduje zvýšená pohotovosť občianstva, dokonalý výcvik a odborné školenie.

K jednotlivým paragrafom osnovy sa uvádza toto:

K § 1.

Týmto paragrafom je vyslovená hlavná zásada branného zákona, že služba v brannej moci nie je bremenom, ale čestnou službou konanou v prospech národa.

K § 2.

Tento paragraf určuje cieľ brannej moci Slovenskej republiky.

Branná moc obsahuje nielen vojenské jednotky, ustanovizne a organizácie, ale aj Pracovný sbor národnej obrany, jeho jednotky, ustanovizne a organizácie, čím umožňuje rozšíriť brannú povinnosť aj ohľadne tých, ktorí následkom menších telesných alebo duševných nedostatkov by boli ináč z konania vojenskej povinnosti vylúčení. Pracovný sbor národnej obrany je nový názov pre Pracovnú službu na rozlíšenie od Slovenskej pracovnej služby.

Obe složky brannej moci sú organizované vojensky a sú pod vojenským velením. Ide tu o složky brannej moci, ktorých úlohy po stránke brannej sú rozdielne, aby sverené im úkoly mohli lepšie vykonávať, čím však nijak netrpí vzájomná spolupráca oboch složiek brannej moci a vzájomné dopĺňovanie sa oboch týchto složiek.

Pracovný sbor národnej obrany je zriadený v intenciách § 75 zák. č. 185/1939 Sl. z.

Oproti pôvodnému zneniu zákona zmenené boli v ods. 1 slová „zaistiť vnú-

torný poriadok a bezpečnosť" na „spolu-pôsobiť na zaistení vnútorného poriadku a bezpečnosti“. Zaistovať vnútorný poriadok a bezpečnosť je vecou úradov verejnej správy vnútornej.

K § 3.

Tento paragraf určuje všeobecnú brannú povinnosť, ktorá obsahuje povinnosť odvodnú a služobnú. Veková hranica odvodov bola posunutá z 20 na 19 rokov, aby si občania pred prezenčnou službou mohli vykonať službu v Slovenskej pracovnej službe a aby odvody pre brannú moc a pre SPS boli spoločné, čiže musel byť vzatý zreteľ na zákon č. 36/1942 Sl. z. o Slovenskej pracovnej službe (§§ 18 a 19 cit. zák.).

Novými ustanoveniami sú v tomto paragrafe ods. 4 a 6 ako aj ods. 8.

Minister národnej obrany môže z dôvodov osobitného zreteľa hodných, určených smernicami vlády, poskytnúť úľavy pri plnení brannej povinnosti. Náhradná záloha podľa býv. čl. branného zákona bola zákonom č. 20/1940 Sl. z. totiž zrušená. Náhradou malo sa tu vypomôcť preradením do Pracovnej služby a v Pracovnej službe pridelovaním na prácu domov. Ale tento spôsob sa neosvedčil a preto preradenie do Pracovnej služby a pridelovanie na prácu domov bolo v r. 1941 zastavené. Treba preto hľadať nové východisko pre prípady hodné osobitného zreteľa.

Paragraf 4 zák. č. 20/1940 Sl. z. bol vynechaný, nakoľko veci brannej výchovy patrí upraviť osobitnému zákonu.

K § 4.

Tento paragraf určuje spôsob ako sa dopĺňa branná moc.

K § 5.

Rozšírenie brannej povinnosti predstúpila sa aj odvodná povinnosť na 19-ročných.

Tento paragraf určuje vekové hranice ohľadom odvodnej povinnosti a určuje, že v našej brannej sústave sú 3 odvodné triedy. Z ustanovenia tohto paragrafu bolo vypustené oproti predošlému brannému zákonu to ustanovenie, že Ministerstvo národnej obrany môže vekovú hranicu odvodnej povinnosti posunúť najviac o 2 roky, ak uzná, že mimoriadne pomery alebo zvýšená bezpečnosť štátu toho vyža-

duje. Paragrafy 26 a 27 návrhu dávajú možnosť robiť mimoriadne opatrenia, ak je to treba vzhľadom na mimoriadne pomery alebo za účelom zvýšenia bezpečnosti štátu v takej miere, že pojem do branného zákona ešte iné ustanovenie, ktoré by dávalo možnosť zvýšiť brannú pohotovosť a bezpečnosť, je zbytočné. Mimo toho pojem „posunúť“ sa môže vykladať tak široko, že by to mohlo znamenať aj posunutie vekovej hranice dozadu, čo, pravda, by úplne odporovalo základnému ustanoveniu branného zákona o vekovej hranici brannej povinnosti.

Výnimky z odvodnej povinnosti u osôb, ktoré nadobudli štátne občianstvo vo veku, keď už riadnej odvodnej povinnosti nepodliehajú (ods. 4 písm. b), môže povoliť minister národnej obrany. Ide najmä o osoby, ktoré boli príslušníkmi bývalej čl. armády. Tieto netreba volať na odvod. Ich zaradenie do slovenskej brannej moci sa vykoná podľa dokladov o niekdajšom odvode.

K § 6.

Rozhodnutie, kto bude predsedom odvodnej komisie, prenecháva sa vládnomu nariadeniu. Pri odvodných komisiách vzhľadom na rozšírenie brannej povinnosti okrem vojenskej schopnosti a schopnosti pre Pracovný sbor národnej obrany, sa bude rozhodovať aj o predvojenskej schopnosti branca pre službu v Slovenskej pracovnej službe.

K § 7.

Zavedená presná štylizácia prípadov, v ktorých rozhoduje preskúšacia komisia.

K § 8.

Tento paragraf obsahuje ustanovenia o hradení cestovných trov spojených s cestou na odvod a na preskúšanie.

K § 9.

Tento paragraf vyslovuje, že dobrovoľný vstup je možný len do voj. služby a nie do Pracovného sboru, čo znamená, že dobrovoľný vstup je vyhradený len do vojenských jednotiek. Povolenie vstúpiť dobrovoľne do Pracovného sboru malo byť za následok hromadné vstupovanie do Pracovného sboru, a vyhnutie sa službe vo vojenských jednotkách. Okrem toho služba v Pracovnom sbo- re je vyhradená telesne a duševne menej

zdatným občanom a preto ten, kto je po príslušnom pokračovaní uznaný za telesne a duševne zdatného patrí do vojenských jednotiek. Právo dovoliť vstúpiť cudzím štátnym občanom do slovenskej brannej moci je vyhradené prezidentovi Republiky, pričom sa vstupujúci musí zaviazat, že bude za čas, na ktorý sa zaviazal, konať vojenskú službu.

K § 10.

Tento paragraf vymedzuje pojem branca a vyslovuje zásadu, že branec (či do vojenskej služby alebo do PSNO) koná tú službu (vojenskú, pracovnú), do ktorej bol odvedený s výhradou možnosti preradenia podľa § 20 a tiež s výhradou, že branec PSNO môže byť pridelený aj k vojenným jednotkám.

K § 12.

Tento paragraf určuje, kedy sa branec stáva príslušníkom brannej moci.

K § 13.

Vymedzuje, že služobná povinnosť začína zaradením do brannej moci a rozvádza čo patrí do služobnej povinnosti.

K § 14.

Tento paragraf bližšie rozvádza pojem prezenčnej služby a určuje spôsob určovania nástupných termínov. Druhá veta ods. 4 určuje spôsob povolávania do prezenčnej služby brancov aj mimo nástupný termín, vyhlásený v Slovenskom zákonníku, ak Ministerstvo národnej obrany potrebuje niekedy povolať niektoré kategórie brancov, (vodičov motorových vozidiel, zverolekárov, lekárov atď.) aj v iný deň ako je určený všeobecný nástupný termín.

K § 15.

V tomto paragrafe je vyslovené, že odklad nastúpiť prezenčnú službu možno povoliť len do nástupného termínu v roku, v ktorom dovŕšili 28. rok veku a len tým, ktorí spĺnia podmienky uvedené v ods. 1 tohto paragrafu. Za základ sa vzala úvaha, že za daných okolností stačí doba do 28 roku, aby študent svoje štúdiá v každom odbore dokončil. Toto ustanovenie má byť tiež popudom, aby svoje štúdiá študent včas dokončil. Tento paragraf obsahuje tiež možnosť výnimočne povoliť odklad do 30. roku veku.

Sú tu tiež ustanovenia o podaní žiadosti o odklad prez. služby a o pokračovanie pri rozhodovaní o tejto žiadosti. Tento paragraf bol úplne prepracovaný podľa doterajších skúseností a značí proti doterajším ustanoveniam značné zjednodušenie a rýchle vybavenie agendy; rozhoduje sa v dvoch stupňoch miesto doterajšieho trojinštančného postupu. Novými ustanoveniami sú, že o žiadostiach podaných po nástupnom termíne, o žiadostiach do 30 rokov, o žiadostiach ústredných úradov a za brannej pohotovosti o žiadostiach registrovaných podnikov, rozhoduje MNO.

K § 16.

V tomto paragrafe je stanovené, že dĺžka prezenčnej služby je 24 mesiacov a že sa počíta od jej skutočného nastúpenia. Doba 24 mesiacov je určená preto, že podľa dobrozdania vojenských odborníkov za kratšiu dobu by si branec nemohol osvojiť základné poznatky taktické a technické. Druhý ods. tohto paragrafu určuje dobu trvania prezenčnej služby vysvätených duchovných kresťanských cirkví štátom uznaných alebo recipovaných na 6 týždňov. Novým ustanovením v tomto paragrafe je, že pre Školských bratov sa určuje doba trvania prezenčnej služby, ako u ordinovaných duchovných. Toto nové ustanovenie bolo do osnovy prijaté preto, lebo Školskí bratia venujú sa výhradne výchove mládeže a dlhšie vykonávaním prezenčnej služby — po dobu 24 mes. — by prípadne mohlo spôsobiť, že by zvolené povolanie opustili.

K § 17.

Tento paragraf normuje spravodlivú požiadavku, aby prezenčná služba zmeškaná z dôvodov tam uvedených bola doslužená a zároveň určuje, že výnimky zpod dosluhovania dovoleniek môže povoliť Ministerstvo národnej obrany.

K § 18.

Tento paragraf vypovedá, že tí, ktorí boli vycvičení pre vojenskú službu z povolania na trovy štátu, alebo dostali štipendia, ako aj tí, ktorí sa zdokonaľujú v osobitných služobných odvetviach sú povinní konať (okrem prez. služby) ďalšiu činnú službu, ku ktorej sa zaviazali.

K § 19.

Tento paragraf má ustanovenia o ďalšej dobrovoľnej činnnej službe.

K § 20.

Tento paragraf hovorí o možnosti preradenia z vojenskej služby do Pracovného sboru a opačne.

K § 21.

Tento paragraf definuje pojem záložníka a hovorí o rozdelení zálohy na príslušníkov I. zálohy a II. zálohy. Veková hranica prvej zálohy je 40. rok veku.

K § 22.

V tomto paragrafe je dané právo Ministerstvu národnej obrany, aby mohlo podľa potrieb povolať záložníkov na cvičenie.

K § 23.

Tento paragraf určuje kompetenciu prezidenta Republiky vyhlasovať stav brannej pohotovosti štátu, čiastočnú alebo všeobecnú mobilizáciu a — po vypočutí vlády — nariadiť demobilizáciu. V ods. 4 je stanovené, že trest na slobode — samozrejme bude sa jednať len o tresty kratšieho trvania, — neprekáža nastúpeniu činnnej služby za brannej pohotovosti štátu.

K § 24.

Tento paragraf dáva možnosť vojenskej správe, aby Ministerstvo národnej obrany a iné vojenské ustanovizne, tie osoby v zálohe, ktoré sú nepostrádateľné v ich občianskom účinkovaní, boli oslobodené od činnnej služby za brannej pohotovosti štátu. Týmto ustanovením má byť zabezpečený riadny chod služieb v zázemí. Toto oslobodenie má platiť aj za mimoriadnych opatrení podľa štvrtého dielu návrhu.

K § 25.

Tento paragraf rieši zánik služobného pomeru u tých dôstojníkov a iných vojenských osôb z povolania, ktoré za podmienok tam uvedených prehlásia, že nehodlajú ostať ďalej v činnnej službe. Takéto osoby sa preložia do zálohy. To je ovšem vyhlásené za brannej pohotovosti štátu.

K § 26.

V tomto paragrafe bola daná prezidentovi Republiky ako najvyššiemu veliteľovi brannej moci, robiť rozsiahle opatrenia za brannej pohotovosti štátu. Týmto opatrením môžu byť nariadené odvody (predčasné a opätovné) všetkých osôb od 17. do 50.

rokov, ktoré ináč nie sú branne povinné; príbrať do činnnej služby vojenskej žandárov, členov sboru uniformovanej stráže bezpečnosti, finančnej stráže a iné podľa vojenských zásad organizované sbory. Ustanovenia platného branného zákona — § 28 ods. 1 písm. c), e) a f) boli vynechané vzhľadom na to, že takéto ustanovenia sú už v zákone č. 131/1936 Sb. z. a n. Je tu tiež ustanovenie o brannom pomere predčasne a opätovne odvedených.

K § 27.

Tento paragraf obsahuje právo prezidenta Republiky, ak v mieri nastanú mimoriadne pomery, nariadiť povolať na čas, ktorý je nevyhnutne potrebný, potrebný počet záložníkov I. zálohy, alebo z určitých ročníkov potrebný počet príslušníkov Pracovného sboru. konečne právo dočasne príbrať členov sborov uvedených v ods. 3 do služieb v brannej moci. Tieto opatrenia majú slúžiť k zvýšeniu brannosti v mieri.

K § 28.

V tomto paragrafe v ods. 1 sú vymenované osoby, ktoré treba s brannej moci prepustiť. Osobám prepusteným z brannej moci po splnení brannej povinnosti netreba vydávať osobitný doklad. Prepustenie z brannej moci sa zapíše do knižky o brannom pomere a knižka ostane vlastníčkovi.

K § 29.

Tu je vyslovená zásada, že tí, ktorí boli prepustení zo štátneho sväzku sa prepustia aj z brannej moci, a to dňom doručenia prepustnej listiny. Ak prepustený sa do roka od doručenia tejto listiny nevysťahuje, prepustenie sa stane neplatným.

K § 30.

Tento paragraf ukladá povinnosti hlásiť sa k odvodnému súpisu, hlásenie zmeny pobytu, hlásenie odvedených pred nástupom do prezenčnej služby, hlásenie osôb na trvalej dovolenke a hlásenie záložníkov. Toto je potrebné z dôvodov evidenčných.

K § 31.

Príslušníci brannej moci majú byť vychovávaní v duchu kresťanskom a vlastneckom. Je to zásada vyplývajúca z Ústavy. Pri tejto výchove vojenská duchovná správa spolupôsobí; ale nábožensko mrav-

nú výchovu vykonávajú dôstojníci duchovnej správy.

K § 32.

Ustanovenia tohto paragrafu určujú rozsah vojenskej súdnej a disciplinárnej právomoci nad osobami v činnnej službe. Vo veciach občianskych však podliehajú tieto občianskym súdom.

K § 33.

Ustanovenia tohto paragrafu určujú rozsah vojenskej súdnej a disciplinárnej právomoci nad osobami, ktoré nesplnili odvodnú povinnosť, nad brancami, ktorí nenastúpili prezenčnú službu a nad osobami mimo činnnej služby.

K § 34.

Hlavnou zásadou tohto paragrafu je, aby boli snížené počty manželstiev pred vykonaním brannej povinnosti, čo vyhovuje úplne zásadám hospodárskym a sociálnym.

K § 35.

Za účelom udržania potrebného stáleho styku záložníkov a vojenskej správy konajú sa branné shromaždenia podľa zák. č. 171/1941 Sl. z.

K § 36.

Miesto doterajšieho výrazu „zakázať“ cestovanie do cudziny, použilo sa výrazu „obmedziť“ cestovanie do cudziny. Celkom zakázať cestovanie do cudziny nebolo by možné.

K § 37.

Právo povoliť vstúpiť slovenským štátnym občanom do brannej moci cudzieho štátu bolo dané Ministerstvu národnej obrany z dôvodov vhodnosti už aj preto, že toto ustanovenie má aj zákon č. 255/1939 Sl. z. v § 11 ods. 1 písm. d).

K § 38.

Ustanovenia tohto paragrafu vylučujú Židov z brannej povinnosti, čo vyplýva zo zásady, ktorá je vyslovená v § 1 návrhu, že služba v brannej moci je čestnou službou národu. Bolo by proti mravnej zásade čestnej služby, keby Židia mali byť príslušníkmi brannej moci. Namiesto toho pracujú Židia v robotných strediskách, ktoré sú v správe Ministerstva vnútra. Osnova vylučuje ďalej Cigánov z konania služby vo vojenských jednotkách a dáva im možnosť konať službu len v osobitných skupinách

v rámci Pracovného sboru. Riešenie, aké mal § 38 zák. č. 20/1940 Sl. z. nevyhovuje, lebo v ods. 1 tohto paragrafu Cigáni boli vylúčení z tohto, aby boli príslušníkmi brannej moci (nemohli byť vojenskými osobami), na druhej strane v ods. 3 bolo vyslovené, že sa na nich analogicky vzťahujú ustanovenia o odvodnej povinnosti, o odvodoch, o preskúšaní a zaradení do brannej moci, o prezenčnej službe a o jej odklade, o dĺžke prezečnej služby, o došluhovaní prez. služby, o preložení do zálohy, o činnnej službe za brannej pohotovosti štátu, o prepustení z brannej moci, o mimoriadnych opatreniach v mieri a za brannej pohotovosti štátu, o súdnej a disciplinárnej právomoci, o obmedzení uzavierať manželstvá, o cestovaní do cudziny a o vyživovacom príspevku. Teda vyslovovalo sa o nich, že nemôžu byť príslušníkmi brannej moci, ale podľa ďalších ustanovení mali to isté právne postavenie, ako by nimi boli. Preto bolo treba otázku Cigánov vyriešiť tak, ako je to v návrhu.

K dielu desiatemu.

Tento diel obsahuje skutkové podstaty a tresty za porušenie a nezachovanie povinností uložených branným zákonom. Požiadavka zvýšenej disciplíny verejnosti v branných veciach a brannej moci vyžaduje, aby ako hlavné tak aj vedľajšie tresty boli sprísnené, kde sa to ukázalo potrebným. Pri tom bolo prihliadnuté aj na účelnejšie prepracovanie tohto dielu oproti platnému zákonu.

K dielu jedenástimu.

K § 60.

Ministerstvo národnej obrany má zmocnenie, aby po dohode so zúčastnenými ministerstvami — až do vydania osobitných predpisov — učinilo potrebné opatrenia v medziach tohto zákona. Splnomocnenie v ods. 2 je potrebné, pretože nie je mysliteľné, aby MNO bolo časovo obmedzené pri vypracovaní nariadení, predpisov a smerníc, a to aj preto, že takéto nariadenia, predpisy a smernice musia byť pružné vzhľadom na stále novo sa objavujúce potreby brannej moci a na novú reorganizáciu dopĺňovania brannej moci podľa nemeckého vzoru. Doterajšie branné predpisy boli ponechané v platnosti, pokiaľ neodporujú novému brannému zákonu. Je eminentný záujem brannej moci, aby nový branný zákon platil čím skôr. Je samozrejmé, že nový branný zákon by nemohol

byť uvedený v účinnosť, kým nebudú vydané prevádzacie nariadenia. Nakoľko behom krátkeho času takéto prevádzacie nariadenia vzhľadom na enormnú rozsiahlosť materie. na zmenšený personálny stav, na zvýšenú služobnú činnosť vyplývajúcu z brannej pohotovosti štátu, na vývojovú organizáciu brannej moci a s tým spojené zmeny v dopĺňovaní a napokon z úsporných dôvodov (tlač, papier pri týchto zmenách) nebude možné vydať, majú platiť doterajšie branné predpisy, pravda, pokiaľ neodporujú novému brannému zákonu.

K dielu dvanástemu.

Ustanovenia tohto dielu sú rázu všeobecného a nepotrebnú bližšieho odôvodnenia.

Vykonanie navrhovaného zákona si nevyžiada zo Štátnej pokladnice nijaké novšie výdavky.

Želaním vlády je, aby predkladaný návrh zákona bol prikázaný výboru brannému a výboru ústavnoprávnemu.

Dr. Vojtech Tuka v. r.,
predseda vlády a minister zahraničných vecí.

Ferdinand Čatloš v. r.,
minister národnej obrany.